

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 17C/74/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114212122
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Denisa Mesárošová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2016:4114212122.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou Mgr. Denisou Mesárošovou v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Praha - Nové Mesto, Politických väzňov č. 1272/21, IČO: 26429705, Česká republika, zastúpeného v konaní advokátskou kanceláriou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova č. 4, IČO: 36864421, proti odporcovi: C. Y., bytom Z. XX, o návrhu navrhovateľa na zaplatenie sumy vo výške 1.222,10,- € s prísl.

rozhodol:

- I. Súd návrh navrhovateľa zamietá.
- II. Súd konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zastavuje.
- III. Súd odporcovi náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa návrhom podaným dňa 17.04.2014 na Okresnom súde Nitra domáhal, aby súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť nárok zo zmenky č. XXXXXXXXX navrhovateľovi a to zmenkovú sumu 36.814 Sk / v prepočte 1.222,10 €/ , úrok zo zmenkovej sumy vo výške 0,25 % denne, úrok zo zmenkovej sumy vo výške 6% ročne a nahradiť navrhovateľovi trovy konania.

Navrhovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že nadobudol všetky práva zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 17.04.2009 a ktorou sa odporca zaviazal zaplatiť zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa, pričom na ňu doposiaľ neuhradil žiadnu sumu .

Pred začatím pojednávania vzal navrhovateľ prostredníctvom právneho zástupcu prípisom zo dňa 29.12.2015 návrh v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného úroku späť vo výške 0,25% denne, čím si uplatňuje len zmenkový úrok vo výške 0,06 % denne a ostatné časti návrhu a petitu ponechal žalobca bez zmeny.

Podľa § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa § 96 ods. 3 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku, nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu nie je účinný, ak dôjde k späťvzatiu návrhu skôr, než sa začalo pojednávanie, alebo ak ide o späťvzatie návrhu na rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Keďže žalobca vzal návrh na začatie konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne späť pred začatím pojednávania, nebol potrebný k tomuto úkonu súhlas odporcu. Preto súd v zmysle citovaných zákonných ustanovení konanie v danej časti zastavil.

Navrhovateľ a ani právny zástupca navrhovateľa sa na pojednávanie nedostavili, svoju neúčast' ospravedlnili a súhlasili s tým, aby súd predmetnú vec pojednával a rozhodol v ich neprítomnosti podľa § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Odporca, ako účastník konania vo svojej výpovedi uviedol, že je pravdou, že si zobral úver, úver si zobral ako fyzická osoba, na vlastné potreby. Úver prestal splácať z finančných dôvodov, nepamätá si, či niečo z predmetnej sumy zaplatil a má za to, že suma je premlčaná.

Konanie sa podľa článku 19 nariadenia č. ES 861/2007 riadi zákonom č. 99/1963 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len Občiansky súdny poriadok), pretože sa vedie v Slovenskej republike.

Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so zmenkou, s obsahom spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. X Er XXX/XXXX a z neho úverovou zmluvou, ako aj zmenkou, so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, s Uznesením XEr XXX/XXXX-XX, zo dňa 20.09.2012 a zistil tento skutkový a právny stav:

Z obsahu zmenky č. XXX XXXX súd zistil, že odporca vystavil dňa 05.12.2008 v Nitre zmenku na zmenkovú sumu 36.817,- Sk s tým, že za ňu zaplatí pri predložení na rad: POHOTOVOSŤ, s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava 1, Oddiel: Sro, vložka číslo 23636/B zmenkovú sumu: 36.817,- Sk eur a zmenkový úrok 0,25% denne od dátumu začiatku úročenia: 17.04.2009.

Zmenka bola splatná: POHOTOVOSŤ, s.r.o. Pribinova 25, 811 09 Bratislava, vystavená "bez protestu" a "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia". Veriteľ následne indosoval zmenku na navrhovateľa. Navrhovateľ k návrhu označenú zmluvu nedoložil.

V zmluve o úvere zo dňa 05.12.2008 okrem údajov potrebných na identifikáciu odporcu (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu), iné údaje uvedené nie sú. Kolónky umožňujúce ho identifikovať ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (obchodné meno, IČO, miesto podnikania, číslo živnostenského registra, iné oprávnenie ako živnostenský list) vôbec vyplnené neboli. Z iných konaní je pritom známe, že právny predchodca navrhovateľa subjekty podnikajúce, resp. vykonávajúce činnosť na základe iného ako živnostenského oprávnenia špecifikuje v zmluvách o úvere aj ich obchodným menom a prideleným identifikačným číslom. Za takejto situácie záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní. Podľa návrhu odporca nezaplatil navrhovateľovi žiadnu sumu, pričom úver bol vo výške 14.000,- Sk a za 12 mesiacov splatnosti úveru požadoval veriteľ navýšenie o sumu 13.360,- Sk.

Zo spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. X Er / XXX / XXXX bolo zistené, že právny predchodca navrhovateľa, t. j. spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o., si v predmetnom exekučnom konaní uplatnila nárok na vymoženie pohľadávky na základe exekučného titulu - rozsudku rozhodcovského súdu, ktorý bol vydaný na základe úverovej zmluvy č. XXXXXXX (podpísanej dňa 05.12.2008 totožné číslo s úverovou zmluvou), ktorá bola vystavená práve na zabezpečenie spotrebiteľského úveru z danej zmluvy).

Vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi vystavil dlžník (vystaviteľ) zmenku (mal vystaviť dve zmenky), v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite, zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh.

V predmetnom exekučnom konaní došlo k zamietnutiu žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a následne k zastaveniu exekučného konania.

Podľa čl.2 písm. a) smernice 93/13/EHS na účely tejto smernice nekalé podmienky znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

Podľa čl.3 ods.1a 3 smernice 93/13/EHS, zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevyklučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Podľa čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb. ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou neobstaranosťou.

Podľa čl. I § 11 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa článku I. § 17 Zmenkového a šekového zákona, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa článku I. § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. zákona zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov (ďalej len Zmenkový a šekový zákon), majiteľ môže postihom žiadať:

1. zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokmi, ak boli dojednané;
2. šesť percentové úroky odo dňa sročnosti;
3. trovy protestu a podaných správ, ako aj ostatné trovy;
4. odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

Podľa článku I. § 75 Zmenkového a šekového zákona, vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina písaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj sročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Podľa čl. I § 77 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. zákona zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov, pokiaľ to neodporuje povahe vlastnej zmenky, platia pre ňu ustanovenia dané pre cudziu zmenku o indosamente (§§ 11 až 20), sročnosti (§§ 33 až 37), platení (§§ 38 až 42), postihu pre neplatenie (§§ 43 až 50, 52 až 54), platení pre česť (§§ 55, 59 až 63), odpisoch (§§ 67 a 68), zmenách (§ 69), premičaní (§§ 70 a 71), dňoch pracovného pokoja, počítaní lehôt a zákazu dní odkladu (§§ 72 až 74). Podľa čl. I § 77 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. pre vlastnú zmenku platia ďalej ustanovenia o cudzích zmenkách splatných u tretej osoby alebo v inom mieste než je bydlisko zmenečníka (§§ 4 a 27), o úrokovej doložke (§ 5), o nezrovnalostiach v údajoch zmenkovej sumy (§ 6), o následkoch podpisu zmenky za podmienok § 7, o následkoch podpísania osobou, ktorá konala bez oprávnenia zastupovať alebo ktorá prekročila takéto oprávnenia (§ 8) a o blankozmenke (§ 10).

Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 01.01.2008, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Podľa § 25 ods. 5 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom sa do 31. decembra 2010 vzťahujú ustanovenia doterajších predpisov.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvného vzťahu, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 až ods. 3 a ods. 5 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 28.02.2010 spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

V zmysle čl. 3 nariadenia č. 861/2007 sa jedná o cezhraničný spor, keďže navrhovateľ má sídlo v Českej republike, teda v inom členskom štáte ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci.

Právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie daného sporu je daná podľa čl. 16 bod 2 nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, podľa ktorého druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko.

Vecne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie danej veci je v zmysle čl. 25 bod 1 písm. a) nariadenia č. 861/2007 okresný súd, nakoľko táto skutočnosť bola oznámená Komisii.

Keďže ide o cezhraničný spor, bolo potrebné určiť rozhodné právo, ktorým sa daný spor má riešiť. Súd dospel k záveru, že bez ohľadu na to, či bude toto konanie považovať za spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou - v takom prípade je potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky - alebo výlučne za spor zo zmenky - a vtedy určí rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (keďže nebolo preukázané ani tvrdené, že by si navrhovateľ a odporca zvolili rozhodné právo) - daný právny vzťah sa spravuje právnym poriadkom Slovenskej republiky, nakoľko zmenka bola vystavená v Slovenskej republike, platobné miesto bolo v Slovenskej republike a aj sídlo pôvodného remitenta bolo v Slovenskej republike. Až indosamentom sa dostal do tohto právneho vzťahu cudzí prvok, čo však nemôže zmeniť uplatňované rozhodné právo, ktorým bolo od začiatku právo Slovenskej republiky.

Súd poukazuje na spoločné stanovisko občianskoprávneho Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“) a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR č. 93/2015 zo dňa 20.10.2015, v ktorom cit.: „Vo vzťahu k aplikácii nariadenia tak možno konštatovať, že toto nekladie žiadne prekážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku. Predovšetkým aplikáciu znalosti určitých okolností súdu z jeho činnosti (notoriety) a zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní, či ochrany dobrých mravov. Z Nariadenia nevyplýva povinnosť súdu automaticky návrhu vyhovieť. Aj v prípade absencie aktivity žalovaného v konaní, pokiaľ súd vzhľadom na návrh také skutočnosti, ktoré ho povedú k záveru o neprípustnosti návrhu, návrh zamietne, čo vyplýva priamo z čl. 4 bod 4.. Z procesného hľadiska teda k návrhu môže súd pristupovať s rovnakou mierou ingerencie, ako k akémukoľvek inému

návrhu uplatnenému v konaní pred súdom, riadiac sa len osobitnými pravidlami týkajúcimi sa určitej časovej náročnosti v zmysle uložených lehôt podľa Nariadenia. Súd môže konať aj formou nariadeného pojednávania, nemusí to byť vždy len na základe návrhu účastníka, ale aj keď to sám považuje za potrebné."

Súdny dvor EÚ rozhodol, že možnosť súdu skúmať ex offo nekalú povahu podmienky predstavuje prostriedok vhodný zároveň na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice, teda zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou, a na príslenie k splneniu cieľa stanoveného v jej článku 7, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok prispievajúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, bod 28, Cofidis, C-473/00, Zb. s. I-10875, bod 32).

Táto možnosť priznaná súdu bola posúdená ako nevyhnutná pre to, aby bola pre spotrebiteľa zabezpečená účinná ochrana, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo toho, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením (rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, už citovaný, bod 26, ako aj Cofidis, už citovaný, bod 33).

Je rozhodným konštatovanie, že aj pri nečinnosti spotrebiteľa má súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán. (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR vo veci 6 Cdo 1/2012). Ochrana, ktorú smernica priznáva spotrebiteľom, sa vzťahuje na prípady, v ktorých sa spotrebiteľ, ktorý s predajcom alebo dodávateľom uzavrel zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, zdrží namietania nekalej povahy tejto podmienky z dôvodu, že buď o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením alebo preto, že je odradený od ich uplatňovania z dôvodov nákladov, ktoré by malo za následok súdne konanie. (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-473/00 zo dňa 21.11.2002, uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10 zo dňa 16.11.2010) Ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov.

Ani proces podľa nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offo súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Inak by išlo celkom iste o konštrukciu s cieľom obísť princípy úniijného práva a o obohacovanie sa na úkor iného s popieraním vlastných princípov únie.

Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie vyžaduje ex offo skúmanie neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, pričom zároveň z ustanovenia § 17 Zmenkového a šekového zákona nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych vzťahov, t. j. neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, na ktorých krytie je zmenka určená.

Súd po vykonanom dokazovaní a zhodnotení jeho výsledkov dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je nedôvodný a tento je potrebné v rozsahu, v akom ho navrhovateľ ďalej uplatňoval po čiastočnom späťvzatí návrhu na začatie konania, zamietnuť.

Navrhovateľ si uplatnil nárok vyplývajúci zo zmenky, ktorú odporca podpísal, teda vystavil pre úver, ktorý si bral od právneho predchodcu navrhovateľa, od spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o.. Zmenka tak bola vystavená na krytie peňažných prostriedkov veriteľa v prípade neuhrádzania dlhu odporcom, pričom suma poskytnutého úveru bola 14.000,- Sk, prepočte 464,71 eur a priamo na zmenke už táto suma predstavovala takmer dvojnásobok.

Súd vzhľadom na spotrebiteľský vzťah ex offo skúma nekalosť zmluvných podmienok v týchto spotrebiteľských zmluvách podľa vnútroštátnych právnych predpisov (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a aj noriem európskeho spotrebiteľského práva (smernica Rady č. 93/19/EHS zo dňa 05.04.1993).

V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ESD) je súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania povinný z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah a teda či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa. Aj v tomto konaní bol súd povinný z úradnej moci skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Z činnosti súdu je pritom známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., v prospech ktorého odporca zmenku vystavil, a ktorý predmetnú zmenku od odporcu prijal, sa zaoberá aj poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov, ktorý vedie Národná banka Slovenska ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské/iné úvery. Preto si súd zabezpečil a vykonal dôkaz oboznámením spisu sp. zn. 7 Er 526 / 2010, z ktorého zistil bližšie skutočnosti týkajúce sa zmluvného úverového vzťahu

Podľa procesných pravidiel nariadenia č. 861/2007v čl. 9 ods. 1 sa ustanovuje, že súd určí spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na

prípustnosť dôkazov. Keďže nariadenie žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov neobsahuje, v súlade s ustanovením čl. 19 nariadenia je potrebné riadiť sa procesným právom Slovenskej republiky.

Pokiaľ ide o prejednávaciú zásadu podľa § 120 ods. 1 O.s.p., súd zdôrazňuje, že povinnosťou súdu je ex offio skúmať, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Žiadne ustanovenie nariadenia č. 861/2007 nevyklučuje takéto skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je odporca prípadne nečinný a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Pre taký prípad čl. 7 ods. 3 nariadenia ustanovuje len toľko, že súd má aj napriek nečinnosti odporcu konať a vydať rozsudok; to však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offio preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah.

Cieľom nariadenia č. 861/2007 je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne nadväzujúce vykonávacie konania, ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa, keďže vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov je jedným zo základných princípov Európskej únie a je ustanovená aj v primárnom práve (Zmluva o fungovaní Európskej únie, Charta základných práv Európskej únie). Súd preto dospel k záveru, že aj v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a to aj prostredníctvom vykonávania dôkazov ex offio na zistenie, či predmet konania nesúvisí so spotrebiteľskými vzťahmi, ak to vnútroštátny procesný predpis umožňuje. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa musí súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/1/2012 zo dňa 21.3.2012).

Práve pri spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať ustanovenie tretej vety § 120 ods. 1 O.s.p., teda výnimku z prejednávacej zásady. Súd je oprávnený a zároveň povinný skúmať platnosť predmetnej zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitímáciu majiteľa zmenky na uplatnenie práv zo zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky, a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. V prípade zistených nedostatkov je súd povinný konštatovať rozpor práv uplatnených zo zmenky so zákonom, čím naplňa príkaz vyplývajúci z ochrany práv spotrebiteľa.

Podľa konštantnej rozhodovacej praxe súdu je v rozpore s dobrými mravmi účel týchto zmlúv vzhľadom k neprimerane vysokému poplatku za spracovanie a uzatvorenie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, i neprimerane vysoký úrok. Skutočnosť, že zmluvy sa priedia dobrým mravom spôsobuje ich absolútnu neplatnosť, v dôsledku čoho nemôžu byť platné ani vystavené zmenky, ktoré zabezpečujú hlavný záväzkový vzťah, čo korešponduje aj s právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom SR zo dňa 06.05.2008 v konaní pod sp. zn. 4Obo/161/2007, z ktorého vyplýva, že z neplatnej úverovej zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, ktorá sa tak priedi dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku, nemôže vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky. Okrem toho súd v obdobných veciach posúdil aj dohodu o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutú vo všeobecných obchodných podmienkach, ako nie individuálne dojednanú podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech odporcu ako spotrebiteľa a jej neplatnosť podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Nakoľko mal súd za to, že odporca nemohol byť dobromyseľný pri nadobúdaní zmenky, ktorá obsahuje číslo príslušnej úverovej zmluvy, a teda musel vedieť, že určité kauzálne vzťahy existujú, považoval súd návrhom uplatnený nárok za nedôvodný a preto ho v celom rozsahu zamietol.

Keďže predmetom tejto spotrebiteľskej zmluvy bolo dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov veriteľom - právnym predchodcom navrhovateľa, ide o spotrebiteľský úver, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľskom úvere v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere.

V danej veci bola zmenka vystavená ako zabezpečovacia zmenka na zabezpečenie nároku veriteľa zo zmluvy o úvere, ktorého výška bola 14.000,- Sk, v prepočte 464,71 eur a teda maximálna zmenková suma pozostávajúca zo spotrebiteľského úveru a príslušenstva mohla byť maximálne 663,- eur (suma istiny poskytnutého úveru + maximálne 30% istiny).

Pretože zmenková suma bola v čase vyplnenia 36.817,- Sk, v prepočte 1.222.10 eur, je vyplnená v rozpore so zákonom a súd ju z dôvodu rozporu s dobrými mravmi považoval za neplatnú.

Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v ustanovení § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere. Podľa tohto ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa

zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške max. 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Vyššie uvedené ustanovenie teda výslovne zakazovalo splniť dlh zmenkou alebo šekom. Výnimku tvorila len zabezpečovacia zmenka zo zákonnými limitmi obmedzujúcimi výšku zmenkovej sumy. Právny predchodca navrhovateľa zákonný limit zmenkovej sumy vôbec nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na navrhovateľa. Zmenka vystavená v rozpore s právnym predpisom predstavuje neplatný právny úkon podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky, táto ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovaného nevyplývajú. Navrhovateľ a ani jeho právny predchodca sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôžu zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Okrem toho vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, si odporca bez akýchkoľvek pochybností zhoršil svoje zmluvné postavenie. y právnemu predchodcovi navrhovateľa pritom pre odporcu priamo vyplývala zo všeobecných úverových podmienok. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke nezohľadňujúce právne predpisy na ochranu spotrebiteľa odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1. 2 Občianskeho zákonníka, a preto je absolútne neplatné podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka“. Súd poukazuje aj na právne závery vyslovené v obdobnom spore vyslovené v rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/281/2015.

V danom prípade pre vydanie akéhokoľvek rozhodnutia je nevyhnutné zistiť skutkový stav veci ako výsledok dokazovania a je vecou súdu, ktoré skutkové zistenia ďalej využije. Súd týmto spôsobom postupoval zároveň v súlade so spoločným stanoviskom občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.10.2015.

V neposlednom rade súd skúmal obligatórne aj včasnosť uplatnenia nároku navrhovateľom, t. j. či nedošlo k premlčaniu uplatneného nároku, keďže s ohľadom na ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. ochrane spotrebiteľa nie je potrebné, aby odporca ako spotrebiteľ premlčania sám dovoľával.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. ochrane spotrebiteľa, súd ako orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Právny predchodca navrhovateľa uzatvoril s odporcom dňa 05.12.2009 zmluvu o úvere, ktorú súd vyhodnotil ako neplatnú, a teda si svoje právo mohol prvýkrát na súde uplatniť dňa 06.12.2009. Pretože ide o spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR I. ÚS 402/2013 - 10 zo dňa 19.06.2013 použijú aj citované ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní a s ohľadom na skutočnosť, že návrh na začatie konania bol podaný na súde až dňa 17.04.2014, t. j. po uplynutí troch rokov, je žalovaná suma vzhľadom na citované zákonné ustanovenia premlčaná, na čo súd prihliadol zo zákona. Keďže toto právo nemožno navrhovateľovi v súdnom konaní priznať, súd jeho návrh v celom rozsahu ako premlčaný zamietol.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, v danom prípade však súd odporcovi náhradu trov konania nepriznal, aj keď mal v konaní plný úspech, nakoľko mu žiadne trovy v konaní doposiaľ nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Nitra. Odvolanie musí mať náležitosti podľa § 42 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (musí z neho byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, musí byť podpísané a datované, odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné.

Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.) a podľa § 205 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku sa v ňom musí tiež uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k nasledovným vadám (§221 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku):

- sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
- súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav,
- sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali,
- bol odvolacím súdom schválený zmier.

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.